

Communiceren volgens de SBAR

Toolkit leiderschap

Colofon

Niets uit deze opgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de copyrighthouder.

© november 2025, 1ste versie, UKON, Nijmegen

Auteurs

Lenny Tange
Marleen Lovink

Contact

Voor vragen of opmerkingen over het SBAR-template verpleeghuiszorg mail naar Postbus UKON
Eerstelijns geneeskunde: ukon.elg@radboudumc.nl

Verantwoording

Dit project vond plaats met medewerking van zorgorganisatie De Waalboog, Liemerij, Kalorama, Stichting voor Regionale Zorgverlening (SVRZ), UKON, HAN University of Applied Sciences en ROC Nijmegen. Het project is gefinancierd door ZonMw en SVRZ.

Inleiding

In deze toolkit komen 6 thema's aan bod waarin 'Leiderschap' centraal staat. Leiderschapsvaardigheden zijn onmisbaar om het implementeren van de SBAR binnen je team, de organisatie tot een succes te maken.

De thema's betreffen de volgende onderwerpen:

1. [Feedback geven en ontvangen](#)
2. [Klinisch redeneren](#)
3. [Meerwaarde van de SBAR overbrengen](#)
4. [Motiveren van collega's](#)
5. [Betrekken van de organisatie](#)
6. [Coachen](#)

Per thema worden tools aangeboden om leiderschapsvaardigheden omtrent het betreffende thema te vergroten.

1 Feedback geven en ontvangen

Doel:

Het kunnen geven van feedback aan collega's bij het gebruik van de SBAR-methode op het dusdanige manier dat het goed ontvangen wordt, zonder dat dit de samenwerking verstoort. Daarnaast ook het kunnen ontvangen van feedback en er op een goede manier mee omgaan.

Uitvoering door:

SBAR-expert, kartrekker, triageverpleegkundige, medisch behandelaar, leercoach, zorgmedewerkers

Aandacht voor:

- Constructief en specifiek: geef concrete voorbeelden om je feedback te ondersteunen. Focus op gedragingen, niet op de persoon zelf
- Direct en tijdig: zo snel mogelijk nadat de situatie zich heeft voorgedaan, zodat het relevant blijft
- Gericht op gedrag en prestaties: richten op observeerbaar gedrag, acties of prestaties, geen aannames over intenties of persoonlijke eigenschappen
- Luisteren en vragen stellen: aanmoedigen van open dialoog door ook te luisteren naar de reactie van collega en eventuele verduidelijkende vragen stellen om het perspectief van de ander beter te begrijpen
- Positieve feedback benadrukken: ook erkennen van sterke punten en successen van collega's om gebalanceerde benadering te bieden en motivatie te bevorderen
- In een geschikte omgeving: waar privacy en concentratie gewaarborgd kunnen worden
- Opbouwend en ondersteunend: suggesties aanbieden voor verbetering en concrete stappen of hulpbronnen geven die kunnen helpen bij verdere ontwikkeling
- Overwegingen: emotionele intelligentie/acceptatie van feedback/culturele en contextuele verschillen/consistentie/follow-up

De tools bij thema 1:

1. Filmpje 'Feedback geven en ontvangen'
2. Feedback oefening 'Knie tegen knie'
3. Werkvorm feedback '(C) O2'
4. Feedbackgeven 'Ik-Ik-Jij-methode'

5. 4G-model feedback
6. Sandwich-feedback-model
7. NLP-website: Verschillende manieren van feedback geven en ontvangen
8. Verwijzen naar acties uit de implementatiewijze die gerefereerd zijn aan 'Feedback geven en ontvangen'
9. Communicatieworkshop 'Kleur in communiceren'
10. Pop-up theater thema feedback geven en ontvangen
11. Workshop 'Kale waarheid met het hart' feedback geven en ontvangen
12. Spiegeltheater 'Feedback geven en ontvangen'

Wil je meer weten over de tools?

Klik op de onderstaande button. Je ziet dan alle tools bij dit onderwerp, met een korte uitleg.

Bekijk de tools inclusief uitleg van thema 1

2 Klinisch redeneren

Doel:

Het klinisch redeneerproces binnen het zorgteam vergroten, wat zal leiden tot betere zorgbeslissingen, verbeterde cliëntenzorg en een verbeterde werktevredenheid binnen het zorgteam.

Uitvoering door:

SBAR-expert, kartrekker, triageverpleegkundige, medisch behandelaar, leercoach, zorgmedewerkers

Aandacht voor:

- Regelmatig training en educatie
- Gebruik van gestandaardiseerde tools zoals de SBAR
- Interprofessionele samenwerking stimuleren (tussen verschillende disciplines: binnen het zorgteam, artsen, verpleegkundigen, therapeuten, social workers, etc.)
- Casusbesprekingen
- Evidentie gebaseerde praktijk: moedig het gebruik van wetenschappelijke literatuur en evidence-based richtlijnen aan bij het nemen van klinische beslissingen. Zorg ervoor dat teamleden op de hoogte blijven van recente ontwikkelingen en richtlijnen binnen hun vakgebied
- Reflectie en zelfevaluatie: aanmoedigen van teamleden om regelmatig hun eigen klinisch redeneerproces te reflecteren en te evalueren
- Gebruik van technologie en zorg ervoor dat teamleden getraind zijn in het effectieve gebruik van technologische tools
- Continue leren en ontwikkelen: creëren van cultuur van continue leren en professionele ontwikkeling binnen het team. Moedig teamleden aan om conferenties bij te wonen, cursussen te volgen en deel te nemen aan onderzoeken

De tools bij thema 2:

1. Filmpje 'Klinisch redeneren'
2. E-learning SBAR: Hoofdstuk 'Klinisch redeneren'
3. Artikel 'How to train clinical reasoning in nursing students, Actionable knowledge' J. Vreugdenhil (2024)

4. Rollenspel Klinisch redeneren aan de hand van casuïstiek 4G-model feedback
5. Overzicht 'mate van klinisch redeneren per functieniveau' NLP-website: Verschillende manieren van feedback geven en ontvangen
6. Oefencasuïstiek klinisch redeneren
7. Vragenlijst 'Nurses Clinical reasoning'
8. Spiegeltheater 'Klinisch redeneren'

Wil je meer weten over de tools? Of de tools bekijken?

Klik op de onderstaande button. Je ziet dan alle tools bij dit onderwerp, met een korte uitleg.

Bekijk de tools inclusief uitleg van thema 2

3 Meerwaarde van de SBAR overbrengen

Doel:

De meerwaarde van de SBAR over kunnen brengen naar een team of collega dusdanig dat de ontvangers de meerwaarde van de SBAR in de praktijk zien.

Uitvoering door:

SBAR-expert, kartrekker, triageverpleegkundige, medisch behandelaar, leercoach/ opleidingscoördinator

Aandacht voor:

- Welke vaste en belangrijke punten moeten hierin altijd terugkomen.
- Voordelen benadrukken
- Gebruikscases en praktische voorbeelden
- Gebruikersbeoordelingen en ervaringen
- Statistieken en feiten uit de literatuur
- Leiderschap door voorbeeld
- Vergelijking maken met situatie zonder gebruik van de SBAR
- Maak gebruik van een bepaalde periode tot evalueren
- Persoonlijke succesverhalen
- Risicovermindering
- Toekomstige voordelen en langeretermijn impact

De tools bij thema 3:

1. Filmpje 'Meerwaarde SBAR'
2. Workshop SBAR – Deel 'meerwaarde SBAR'
3. E-learning, space 'Meerwaarde SBAR'
4. Toelichting bij SBAR template
5. Succesverhalen: Blogs van ervaringsdeskundigen uit de praktijk
6. Communicatieworkshop 'Kleur in communiceren'
7. Pop-up theater thema Meerwaarde SBAR

Wil je meer weten over de tools? Of de tools bekijken?

Klik op de onderstaande button. Je ziet dan alle tools bij dit onderwerp, met een korte uitleg.

Bekijk de tools inclusief uitleg van thema 3

4 Motiveren van collega's

Doel:

Het motiveren van je team of collega('s) tot het gebruik van de SBAR-methode in de praktijk.

Uitvoering door:

SBAR-expert, kartrekker, triageverpleegkundige, medisch behandelaar, leercoach

Aandacht voor:

- Educatie en training
- Voorbeelden en casestudy's
- Positieve ervaringen delen
- Feedback en verbetering
- Leiderschapsondersteuning vanuit leidinggevenden binnen de organisatie
- Integratie in werkprocessen (Maak het makkelijk om te gebruiken)
- Erkenning en beloning
- Geleidelijke implementatie
- Inzet ondersteunende materialen

De tools bij thema 4:

1. Filmpje 'Motiveren collega's'
2. Werkvorm 'Succesverhalen delen' Vlaggetjes lijn
3. Werkvorm 'Succesverhalen delen' Oogstboom
4. Werkvorm 'Zegewagen' focussen op hetgeen wat wél lukt
5. E-learning space 'Waarom de SBAR niet gebruiken'
6. Praatpapier professioneel leiderschap
7. Communicatieworkshop 'Kleur in communiceren'
8. Spiegeltheater 'Motiveren van collega's'

Wil je meer weten over de tools? Of de tools bekijken?

Klik op de onderstaande button. Je ziet dan alle tools bij dit onderwerp, met een korte uitleg.

Bekijk de tools inclusief uitleg van thema 4

5

Betrekken van de organisatie

Doel:

Inzien wat nodig is vanuit de organisatie voor het goed implementeren van de SBAR, op welke manier betrek je daar de juiste personen bij en welke personen.

Uitvoering door:

SBAR-expert, kartrekker, triageverpleegkundige, medisch behandelaar, leercoach, zorgmedewerkers

Aandacht voor:

- Bereid een gesprek en aanvraag van iets goed voor
- Identificeer belanghebbenden: bepaal wie binnen de organisatie invloed heeft op besluitvorming met betrekking tot zorgprotocollen, communicatiestrategieën, trainingsprogramma's, aanpassingen in het ECD, etc. Denk aan leidinggevenden, managers, kwaliteitsmanagers of opleidingscoördinatoren

De tools bij thema 5:

1. Filmpje 'Betrekken organisatie'
2. Presentatie 'Professioneel en persoonlijk leiderschap' Wat is het en hoe doe je dit?
3. Presentatie 'Oplossingsgerichte gespreksvoering'
4. Voorbeelden van oplossingsgerichte vragen
5. Praatpapier professioneel leiderschap
6. Communicatieworkshop 'Kleur in communiceren'
7. Spiegeltheater 'Betrekken van de organisatie'

Wil je meer weten over de tools? Of de tools bekijken?

Klik op de onderstaande button. Je ziet dan alle tools bij dit onderwerp, met een korte uitleg.

Bekijk de tools inclusief uitleg van thema 5

6

Coachen

Doel:

Het effectief coachen van je team/collega's bij het gebruik van de SBAR en daarmee bijdragen aan het verbeteren van de communicatie en samenwerking binnen het team.

Uitvoering door:

SBAR-expert, kartrekker, triageverpleegkundige, medisch behandelaar, leercoach, zorgmedewerkers

Aandacht voor:

- Training en educatie, praktische voorbeelden & oefeningen en simulaties
- Feedback geven, documentatie en evaluatie
- Peer coaching en role modeling
- Individuele ondersteuning en doorlopend leren

De tools bij thema 6:

1. Filmpje 'Coachen'
2. Presentatie R. Koopmans 'Over persoonlijk leiderschap'
3. Presentatie 'Professioneel en persoonlijk leiderschap' Wat is het en hoe doe je dit?
4. Complimentenspel
5. Presentatie 'Oplossingsgerichte gespreksvoering'
6. Voorbeelden van oplossingsgerichte vragen
7. De groepsrollen van Benne en Sheats
8. Presentatie SBAR-opdracht Maanlanding over samenwerking
9. Praatpapier professioneel leiderschap
10. Communicatieworkshop 'Kleur in communiceren'
11. Pop-up theater thema Coachen: feedback geven en ontvangen
12. Workshop 'Kale waarheid met het hart' coachen: feedback geven en ontvangen
13. Spiegeltheater 'Coachen'

Wil je meer weten over de tools? Of de tools bekijken?

Klik op de onderstaande button. Je ziet dan alle tools bij dit onderwerp, met een korte uitleg.

Bekijk de tools inclusief uitleg van thema 6

